

איך הופכים רופאי השיניים למיליונרים?

רופאי השיניים מטפלים רק ברבע מהחולים בישראל - והטיפול יכול לרושש מיטפחה

לציה העלתה את המחירים לשיאים שלא נודעו כמותם.

כותב הד"ר קלמן בדו"ח שלו: "במשק אינפלציוני הציבור מוכן לקבל עליות גבוהות במחירים לעתים קרובות, ולא בודק הצדקת העליות. כשהרופא מקבל חשבון מהספק או מהטכנאי שעובד עימו, ורואה עליה במחיר, הוא מייד מעביר לצרכן עלייה גדולה יותר ולא יודע איך לחשב את השפעת המחיר החדש על עלות השרות שהוא נותן ללקוח".

בסוף הסכימו רופאי השיניים להנהגת המחירון, אחרי שהובטח להם שהמחירים שייקבעו בו יהיו גבוהים דיים. בכך מודה גם הד"ר קלמן כשהוא בוחן את השפעתו הממתנת של המחירון על עליית המחירים: "יתכן שהמחירים שנקבעו ביולי 1978 היו כליכך גבוהים שלא היה צורך לרופאים להעלות את מחיריהם יותר משיעור עליית המדד".

השפעת המחירון החדש, טוען הד"ר קלמן, אכן היתה ממתנת. עובדה: הוועדה הארצית של ההסתדרות לרפואת שיניים, שהתקיימה במארס 1979, החליטה לא לבקש את חידוש המחירון בדצמבר 1979. אך המחירון חודש הרף התנגדותם של רופאי השיניים, והוא מעודכן בקביעות מדי שלושה חודשים.

לד"ר קלמן אין אשליות רבות: המחירון אינן רופאים רבים שגבו מחירים נמוכים עד הנהגתו להעלות את מחיריהם. מצד שני, רופאים שרצו לגבות מחירים גבוהים, המשיכו לעשות זאת למרות הרי מחירון. אך המחירון נתן מיסגרת כללית, ואולי משום כך נבלמה במיקצת העלייה של מחירי השיניים לעומת עליית המדד. אך הבלימה שעליה מדבר הד"ר קלמן אינה משמעותית ביותר (ראה דיאגרמה). מחירי רפואת השיניים בארץ ממשיכים להיות גבוהים ביותר, ובכך נמנע הטיפול ממיליוני חולים הוקקים לו.

(כתבה ראשונה בסדרה)

מומני הדו"ח. אך קטע מן הדו"ח הזה חושף כמה מן המסקנות החמורות שאליהן הגיעה הוועדה.

"הפוטנציאל הקיים של רופאי השיניים אינו מסוגל לטפל בכל המיקרים", נאמר בדו"ח. "ומאידך גיסא ידם של רוב ה"תושבים אינה משגת לקבל את הטיפול הדרוש. השיעור רופאי השיניים/תושבי"ש ראל הוא מן הגבוהים בעולם, אך שיעור זה אינו משקף את המצב לאמיתו, בשל הימצאות רוב רופאי השיניים בריכוזי הר" אוכלוסיה הגדולים, בשל המחירים הגבוהים של הטיפול בשיניים ומשום אופן הגשת השרות, בעיקר עליית רופאי השיניים פרטיים, שעובדים מיספר שעות קטן יחסית ותפוקתם קטנה יחסית ל"פוטנציאל".

המיספר הקטן של רופאי השיניים יחסית למיספר הרב של הלקוחות מעמיד אותם במצב שבו הם יכולים לדרוש כל מחיר, כחפצם, וזאת הם אכן עשו. חלקם ממשיך לעשות זאת גם עתה, למרות שמוה שנתיים קיים מחירון רשמי.

בדו"ח שהגיש הד"ר משה קלמן מישרדיהבריאות, לקראת פירסום המחירון, ב"1978. נאמר:

"משנת 1969 ועד 1978, כשמדד המחירי רים לצרכן עלה ב"725%, עלה מדד ה"מחירים של רופאי השיניים ב"1254%. משמעות הדבר היא, שמהירות עליית מחירי השיניים היתה פי 1.7 מעליית מחירי המדד, וגם הרבה יותר ממדד מחירי הרפואה בכלל".

האינפלציה

מכה בפה

כאשר מצבם טוב כליכך, ברור שי רופאי השיניים התנגדו בתוקף רב ל"נהגת המחירון שיעניק ללקוחות מושג כלשהו על המחירים, אך התגברות האינפ"צ

95% מכל תושבי ישראל זקוקים לטיפול שיניים - ורק רבע מהחולים מקבלים אותו

הוא רחוק מלפעול ביעילות. והסיבות לכך רבות.

בשביל "מס-הכנסה"

כ"85% מן השרות מוגשים בקליניקת פרטיות, שבכל אחת מהן עובד רופא או מרפא אחד. פירוש הדבר: שיעור ניצולת נמוך ביותר של הציוד הרפואי, במיוחד כאשר רופאי השיניים ומרפאי השיניים אינם נוטים לעבוד שעות רבות "בשביל מס-הכנסה".

שיעור גבוה מאוד מבין העוסקים כיום במיקצוע, יותר מ"40%, הם אנשים שעברו את גיל 45. אנשים אלה נוטים למעט בשעות העבודה.

כשליש מכלל הרופאים והמרפאים הן נשים. רבות מבניהן אינן עובדות יום עבודה מלא, גם רבים מבין הרופאים והמרפאים הגברים אינם עובדים יום עבודה מלא.

מיספר בעלי המיקצועות המסייעים לרופאי השיניים הוא קטן ביותר. פירוש הדבר הוא, שתחת להקדיש את כל זמנם לטיפול ישיר בחולים, חייבים רופאי השיניים לעסוק גם בעבודות טכניות גלוות, הגוללות לעתים זמן רב.

מיספר הבוגרים במוסדות האקדמיים בארץ קטן מאד, ורחוק מלהדביק אף את שיעור התחלופה הטבעי (פרישה בגלל גיל או מוות) בקרב רופאי השיניים בארץ.

חומרת המצב בשטח זה הביאה לכינונה של ועדת רחמלביץ, לפני יותר משנה, הוועדה, שבראשה עמד הפרופסור הירושלמי הנודע משה רחמלביץ, כבר סיימה את עבודתה אך עדיין לא הגישה באורח רישמי את הדו"ח שלה לשר החינוך והתרבות ולמועצה להשכלה גבוהה, שהיו

המוזן מתוך הרווחים שבין השיניים. בתחום הגן ובית-הספר כימעט שלא נעשה דבר כדי לטפח תודעה של תזונה נכונה וציוד צוח שיניים. במיקרה הטוב נוהגים הילדים כהוריהם. הם מצחצחים שיניים פעם אחת ביום, בבוקר או בערב, תוך שימוש ב"מברשת רטובה. חוט דנטלי - הס מ"להזכיר.

בישראל גם לא נהוגה הוספת פלור למים או נטילת גלולת של פלור. הפלור מחזק את ציפוי המגן של השן ומקשה את מלאכתם של חיידקי העששת. תוספת של מיליגרם אחד פלור לכל ליטר של מים עשויה למנוע כ"60% ממיקרי העששת אצל ילדים. הפלור המים נהוגה בארצות רבות במערב, והוכחה כאמצעי מצויין בטיפול המונע.

שיניים

של זהב

אשר הירשברג, מי שהיה הממונה על עידוד הסרט הישראלי, החלי להתיי עניין בנושא רפואת השיניים אחרי שפרש לגימלאות וכתב סידרת מאמרים בנושא זה. הירשברג, תושב ירושלים, גילה לי תדהמתו כי מזה שנתים מצוי בירושלים מיתקן להפלת מן העיר - אך המיתקן אינו מופעל. כל ניסיונותיו לחקור ולבדוק מהי הסיבה לכך עלו בתוהו. מדי פעם אומרים לו שתוך זמן קצר תופעל המע"ר, רמת, אך זו עדיין מושבת. הד"ר משה קלמן, מנהל המחלקה לרפואת השיניים במישרד-רד-הבריאות, אמר לכתב העולם הזה, כי המערכת תופעל בקרוב. באשר לגוש דן, כבר קיימת תוכנית, "אך בעולם המערבי מקובל שחולפות כעשר שנים מן השעה שיש תוכנית ועד להפעלת הפלור המים", אומר קלמן.

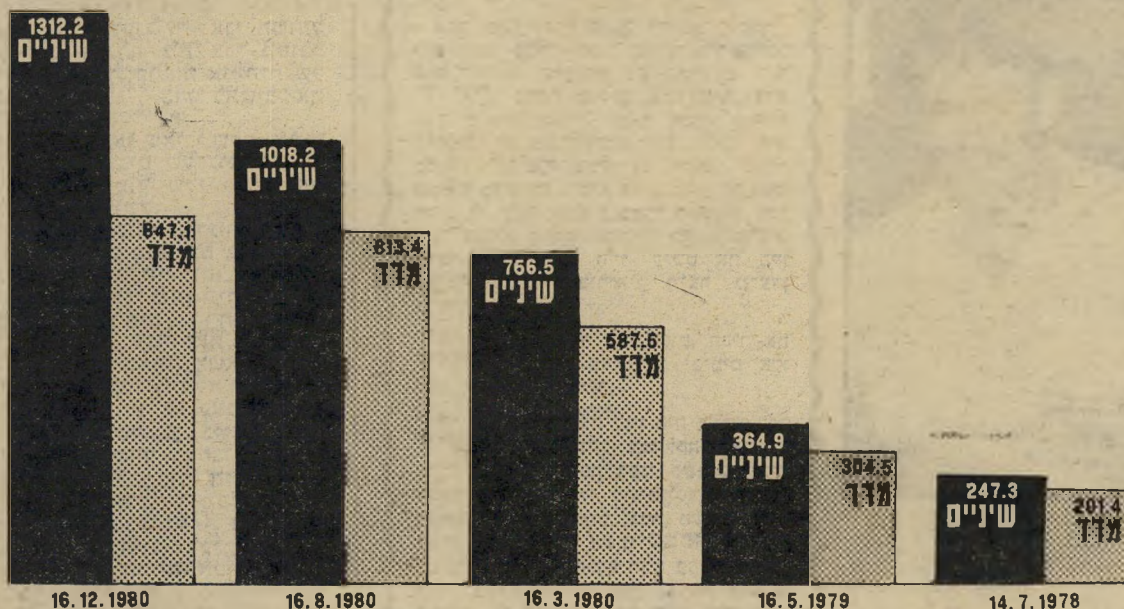
כאשר הטיפול המונע כושל, פתוחה הדרך בפני העששת. אחרי שזו תוקפת את השן, כבר אין בכוחו של הטיפול המונע להועיל ומגיע תורם של רופאי השיניים. גם מע"ר רכתו זו כימעט שאינה פועלת בתחום בתיהספר והגנים, חלק קטן מאוד מן הילדים הוקקים לטיפול אכן זוכים מן במיסגרת בית-הספר, רק חלק מבני הר שכבות המבוססות, המודעים לצורך לטפל בשיניהם, דואגים גם לילדיהם, ויש בני כולתם לשלם את המחירי מרקייעי-השחי קים שתובעים הרופאים.

רפואת השיניים נתפסת גם עליידי הר מוסדות כמצרך מותרות. הביטוח הרפואי בקופות-החולים השונות אינו כולל רפואת שיניים. רק עכשיו מדברים על תוכנית של קופת-החולים ההסתדרותית, לביטוח שיניים במיסגרת מקומות-עבודה מסודרים וגדולים. אפילו חוק הכנסת, המבטיח טיפול רפואי חינם לחברי-כנסת, שרים, רבנים ראשיים ופקידים בכירים, מוציא מכלל זה את רפואת השיניים. גם חברי הכנסת סברו, שיהיה זה מוגזם לדרוש מן המדינה לשלם עבור הטיפול היקר מפז בשיני המכובדים המועדפים.

מהיכן נובע המחיר העצום של הטיפול בשיניים?

בישראל יש כשלושה מיליון וחצי צר-כנים אפשריים של רפואת השיניים. מיספר מקבלי הטיפול אינו מגיע ל"900 אלף, ההערכה המקובלת היא, כי מיספר המ"טפלים מגיע ל"2,700, בערך. שליש מאלה - כ"900 - הם מרפאי השיניים החסרים השכלה מיקצועית אקדמית. נוסף לכך קיימים כמה מאות מרפאי השיניים העוסי קים במיקצוע בצורה בלתי-הוקית. מערכת זאת, גם אילו הופעלה במלוא היעילות והתפוקה, היתה רחוקה מאוד מלמלא את הצרכים של החברה הישראלית. בדיקה לעומק של מערך הרפואה הזה מגלה, כי

המדד עולה השיניים עולות יותר

כאשר הבסיס הוא מחירי הרביע האחרון של 1977. העמודה הכהה, משמאל, מבטאת את עליית מחירי השיניים על פי נתוני הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה.

בטבלה זאת ניתן להבחין בעליית מחירי רפואת השיניים לעומת מחירי המדד מאז הנהגת המחירון ב"1978. העמודה הבהירה, מימין, מבטאת את עליית מחירי המדד בנקודות,